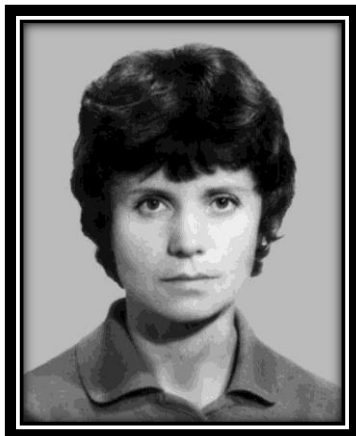

IN MEMORIA

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРКИ ЮЛІЇ ФЕДОРІВНИ КОЧЕРГАН

(2.01.1935 – 2.03.2026)

Сумна звістка надійшла на початку березня ц.р. з Києва – відійшла у засвіти відома українська літературознавиця, докторка філологічних наук, професорка Юлія Федорівна Кочерган. Це щемким болем відгукнулося у всіх, хто знав її, працював з нею, навчався у неї чи спілкувався з нею бодай раз. Упродовж кількох десятиліть її яскрава творча наукова та педагогічна праця гідно служила розвитку українського літературознавства та освіти, збагачуючи нашу національну духовність й утверджуючи наші національні цінності.

Юлія Федорівна Кочерган народилася 2 січня 1935 року в селі Хвостівці (нині перебуває у складі села Ковалівка) Немирівського району Вінницької області. Навчалась у місцевій середній школі, згодом – на філологічному факультеті Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Там же навчалась в аспірантурі на кафедрі української літератури (1962–1965), після закінчення якої успішно захистила кандидатську дисертацію про поетичну творчість Дмитра Загула (1965). Працювала викладачем Немирівського педучилища (1962), згодом викладачем, доцентом кафедри теорії та історії української літератури Дрогобицького педагогічного інституту (1965–1969). З 1970 по 1988 роки працювала в Івано-Франківському педагогічному інституті імені Василя Стефаника, пройшовши шлях від доцента до професора, завідувача ка-

федри української літератури (1986-1988). Від 1988 року – професор кафедри української літератури Черкаського педагогічного інституту. На початку 90-х разом із чоловіком – відомим українським мовознавцем та педагогом професором Михайлом Петровичем Кочерганом – переїздить на постійне місце проживання і науково-педагогічної праці до Києва. У 1992-1993 роках – професор кафедри української літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка, у 1994-1997 роках професор кафедри української літератури Київського національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. З 1997 по 1999 роки – професор кафедри теорії та історії світової і української літератури Київського національного лінгвістичного університету.

Наукові зацікавлення професорки Юлії Федорівни Кочерган здебільшого торкалися проблем історії українського письменства початку ХХ століття. Одна за одною появляються її статті про поезію Дмитра Загула, прозу Олександра Довженка, Юрія Яновського, інших менш відомих поетів і прозаїків. Домінантними тут постають питання шляхів розвитку стильових ознак національної літератури, зокрема такого типу художнього мислення українських авторів, як романтизм, психології літературної творчості, інші вияви поезики в їх творах. Інтерпретаційні ідеї літературознавці, запропоновані нею в цілому ряді праць, виявили свою життєвість, стали необхідними для врахування в кожному з нових досліджень, де аналізувалися художня спадщина Олександра Довженка, Юрія Яновського, Олеся Гончара, Михайла Стельмаха та інших майстрів словесного мистецтва. Наукового резонансу набули такі її праці, як «Олександр Довженко: проблеми майстерності» (1983), «Ритм та інтонація в прозі Ю. Яновського та О. Довженка» (1987), «Романтизм як дія» (1988), «Аналіз романтичної прози» (1990) та ін.

Саме така поліаспектність у вивченні ідейно-естетичної свідомості численних авторів українського національного письменства перших десятиліть ХХ століття, романтичних устремлінь у творах інших поколінь українських прозаїків та кіносценаристів дала можливість Юлії Федорівни Кочерган написати ґрунтовну монографію «Олександр Довженко: проблеми майстерності» (1983), а згодом на її основі написала й успішно захистила докторську дисертацію «Олександр Довженко і романтична течія соцреалізму» в Київському державному університеті імені Тараса Шевченка (1988). Тут на новому рівні розглядаються проблеми характеру, специфіки образу, стилістичної ролі ліричних відступів у компонуванні жанру кіноповісті і формуванні довженківської образності. Прикметно, що, торкаючись романтичного дискурсу в кіноповістях і кіносценаріях Олександра Довженка, дослідниця фактично вперше на той час в українській історико-літературній науці здійснює системний розгляд таких категорій у творчості Довженка, як «автор – оповідач – дійова особа», а також «характер як вияв ідей часу», через які, власне, й

розглядає проблеми майстерності творів Довженка, зосібна стильових явищ (психологізація, ліризація, посилення настроєвості, живописання словом, інтелектуалізації тощо). Усі згадані й не названі праці Юлії Федорівни Кочерган (вони здебільшого публікувалися у фахових виданнях в Україні та за її межами) активно сприяли з'ясуванню закономірностей та особливостей національного літературного розвитку, посутньо розширюючи виднокола українського літературознавства.

Однак не лише в науці, а й в освітньо-педагогічній діяльності залишила по собі помітний слід професорка Юлія Федорівна Кочерган. На Прикарпатті, де вона працювала в місцевому педінституті впродовж майже 20-ти літ, у гімназіях, ліцеях, коледжах та вишах Івано-Франківщини ще й досі працюють її вихованці. Вони щедро використовують у своєму житті настанови і знання, залишені у спадок відомою науковицею та педагогинею. І ніколи не забувають імені світлої пам'яті своєї навчительки. Не забувають її блискучих лекцій та практичних занять, що робило нас, студентів, не просто фахівцями з української словесності, а й людьми та українцями.

Сумно від смерті дорогої вчительки, однак щедро просвітленою для багатьох прикарпатців залишається пам'ять про літературознавцю й педагогиню професорку Юлію Федорівну Кочерган.

**Від імені колишніх вдячних учнів,
студентів-випускників різних років:**

*Марія Голянич,
Степан Хороб,
Ольга Слоньовська,
Степан Процюк,
Марта Хороб,
Євгенія Глюза,
Гафія Василевич,
Марія Сворац,
Уляна Креховецька,
Марія Грицишин,*

*Олександра Мечева,
Мирослав Габорак,
Зеновія Веклин,
Ірина та Галина Ільків,
Валентина Грещук,
Вікторія Чобанюк,
Любомира Вівчаренко,
Оксана Кіліченко,
Оксана Залевська,
Михайло Бігусяк*